

J. A. AMANN. *Zum Bevölkerungsproblem.* — Voordracht.

F. LÖNNE. *Ein Fall von Uterusperforation infolge Druckusur und Quetschung des Darmes nebst sekundärer Perforation mit tödlichem Ausgang bei Anlegung der hohen Zange.*

O. WELTMANN. *Ueber eine extrem mitigierte Typhusendemie.* — In een kostschool werd een groot aantal jongens eenige dagen ziek met koorts en hoofdpijn; zelden miltzwelling, geen roseola, geen brochitis. Een der jongens kreeg gelijktijdig een zwaren typhus, waarop ook bij de anderen de reactie van WIDAL werd onderzocht en bij een drietal positief bevonden. De directeur bleek bacillendrager te zijn.

W. SPIELMEYER. KORBINIAN BRODMANN (*gest. am 22 August 1918*).

La Presse Médicale 1918, No. 51.

L. BÉRARD et A. LUMIÈRE. *Le traitement des tétaniques.* — In bijzonderheden wordt de tetanusbehandeling besproken.

J. CHALIER. *Rétrécissement mitral et maladie de RAYNAUD.* — Als een der voornaamste oorzaken van de ziekte van RAYNAUD beschouwt CHALIER hartgebreken, in het bijzonder mitralisstenose. Hij zag in 6 gevallen deze aandoeningen samengaan.

A. BERGERON et E. NORMAND. *De l'emploi d'une échelle colorimétrique naturelle dans la réaction de BORDET-WASSERMANN.*

P. SMIT.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Goedkoope, rationeele en afdoende tuberculosebestrijding.
Een afkeurend oordeel, een afwijkend voorstel door H. KOCH,
arts te Rucphen. J. VAN POLL-SUYKERBUYK, Roosendaal 1918.

Dit met zeer veel overtuiging geschreven werk draagt zijn onder-titel: een afwijkend voorstel, voorzeker terecht. Van het begin tot het einde is het een warm pleidooi voor de toepassing van tuberculine zoowel voor de herkenning als voor de genezing van tuberculose afwijkingen. Zóózeer is de schrijver van de groote waarde van dit middel doordrongen, dat hij meent, dat de ruime aanwending daarvan alleen reeds voldoende zou zijn om het vraagstuk der tuberculosebestrijding tot oplossing te brengen. Ieder tuberculose-lijder, die immers zelf weer een bron van besmetting is voor anderen, heeft een tijd doorgemaakt, waarin zijn ziekte in het allereerste begin verkeerde, en in dat tijdperk zou het mogelijk zijn geweest, hem door middel van voortgezette inspuitingen met tuberculine te genezen.

Wanneer men dus slechts alle lijdens, die op den drempel van een of ander tuberculeus lijden staan, weet op te sporen en hen op deze wijze behandelt, dan is daarmee de strijd gewonnen, aangezien zich dan geen nieuwe bronnen van besmetting vormen. Bij deze opsporing wil de schrijver zich echter niet bepalen tot het zoeken naar de allereerste verschijnselen der tuberculose zelf; hij is van oordeel, dat ook vele andere ziekteverschijnselen en klachten de eerste uiting van een tuberculose besmetting kunnen zijn. Hieronder behooren bijv. menstruatiestoornissen, ziekte van BASEDOW, blaasontsteking, sterke vermagering, maar ook abnormale vetafzetting, caries dentium, habitueele abortus, onvruchtbaarheid, enz.. Blijkt bij patiënten, die een of ander dezer verschijnselen vertoonen, de proefinspuiting met tuberculine positief, dan is in het algemeen zulks voor hem voldoende aanwijzing voor een behandeling met tuberculine, waarvan hij steeds weer den goeden uitslag kon waarnemen.

De schrijver is ontegenzeggelijk goed op de hoogte van den tegenwoordigen stand van het tuberculose-vraagstuk, en hij geeft in de eerste hoofdstukken herhaaldelijk blijk van een helder inzicht in de groote moeilijkheden, die men in den strijd tegen deze ziekte ontmoet, en die, zijns inziens, de tegenwoordige bestrijdingswijze vrijwel denkbeeldig maken. Al is eenige overdrijving hem niet vreemd, toch bevatten deze gedeelten van zijn werk menigen wenk, die door degenen, die zich met de bestrijding der ziekte bezighouden, ter harte kan worden genomen. Op het terrein van de door hem ontwikkelde meeningen en plannen kunnen wij hem echter bezwaarlijk volgen. Daargelaten moge worden, dat hij de moeilijkheden, die zich zullen voordoen, wanneer een onafzienbaar aantal personen stelselmatig en (zooals hij zelf wil) gedurende langen tijd met tuberculine behandeld moet worden, wel wat heeft onderschat. Maar dat zoovele, en zoo uiteenlopende ziektebeelden als de bovengenoemde, zoo herhaaldelijk op tuberculose zouden berusten, is toch al zeer weinig waarschijnlijk. Hieraan kan zelfs het feit, dat de schrijver zoo dikwijls goede gevolgen zag van (of liever na) de behandeling met tuberculine, niets veranderen. Al behoeft nu aan dit middel ook volstrekt niet alle waarde te worden ontzegd, de ervaringen van zoo vele anderen zijn toch waarlijk niet zóó, dat wij de verwachtingen van den schrijver gerechtvaardigd kunnen achten.

C. L. DEYLI.

R. H. A. PLIMMER, *Practical organic and bio-chemistry*. New and revised edition with coloured plate and other illustrations in the text. 617 bladzijden. 1918, LONGMANS, GREEN and Co., Londen. Prijs 6 shill.

Dit boek was oorspronkelijk bestemd tot handleiding bij het practisch werken in physiologische scheikunde. In dezen nieuwen druk is evenwel het overzicht van de organische verbindingen aanmerkelijk uitgebreid, waardoor dan ook de titel, die aanvankelijk *Practical Physiological Chemistry* luidde, veranderd is. Naar de schrijver zich voorstelt, is het boek in de eerste plaats geschikt voor studenten in de geneeskunde; ook plantkundigen echter en in het algemeen biologen vinden er veel in, wat voor hen van belang is. Evenwel, stoffen en methoden, die voor den geneeskundige het gewichtigst zijn, worden in het bijzonder uitvoerig behandeld. Zoo bijv. de eiwitstoffen, waarbij tevens een overzicht wordt gegeven van het gedrag van colloïdale stoffen. Bij de behandeling van de eiwitstoffen van het bloed, worden zelfs de methoden ter bepaling van het aantal erythrocyten besproken, verder vindt de bepaling van het gehalte aan haemoglobine en zuurstof en koolzuur een plaats, benevens die van de zuurstofcapaciteit. Begrijpelijkerwijze wordt ook het onderzoek van urine en urine-sedimenten behandeld. In het hoofdstuk over enzymen vindt de geneeskundige ook veel wetenswaardigs in een kort bestek bijeen. Vermelden wij nog, dat het boek duidelijk en met de bekende Engelsche bondigheid geschreven is, dan kan men begrijpen, dat het den studenten in de geneeskunde bij hun studie en bij hun